

DISKUZNÍ SETKÁNÍ PRACOVNÍ SKUPINY ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ INTEGROVANÉ STRATEGIE ITI AGLOMERACE LIBEREC - JABLONEC NAD NISOU 2021+

---

3. 12. 2020

Program diskuzního setkání

- A) Přivítání
- B) Informace o průběhu jednání
- C) Představení přístupu k tvorbě strategie úvodních analytických východisek
- D) Diskuze hlavních problémů (předností) aglomerace a přístupů k jejich řešení**
- E) Rekapitulace výstupů, závěrečné připomínky
- F) Představení dalšího postupu, rozloučení

Přítomní

Zdeněk Šilhan, Hana Svobodová, Barbara Steinzová, Pavlína Tvrdíková, Jaroslav Rašín, Jíří Louda, Jitka Šádková, Karel Pop, Martin Kočí, Michaela Maturová, Pavel Bernát.

Hlavní podněty a komentáře k jednotlivým tématům

Vodovody a kanalizace

Řeší se zkvalitnění a objem zásobování pitnou vodou. Velkým problémem ale je, co se má dělat s odpadní vodou (likvidace odpadní vody). Jedná se o celoplošný problém jak na území měst (mimo centra není dobrá míra pokrytí kanalizací), tak v menších obcích. Neřešením odpadních vod se ohrožují zdroje pitných vod.

Liberec a Jablonec jsou dobře zásobeny pitnou vodou. Čištění vod je celoplošné téma.

Hospodaření s dešťovou vodou by se mělo řešit na úrovni technické infrastruktury. Řešit by se měla i další zasakovací opatření v místech, kde voda spadne. Potřeba je budování menších retenčních nádrží, přeměna parkovišť z asfaltových povrchů na jiné povrchy, které vsakují vodu. S odlesňováním v souvislosti s kůrovcem bude zřejmě retence stále menší.

Řešit je potřeba i využití užitkové vody (např. jejich záchyt z veřejných budov a ploch). Konkrétně by mělo probíhat budování podzemních retenčních nádrží a jejich další využití např. pro zálivku. Jedná se o průřezová téma pro všechny obce hlavně pro velké obce. Problematika má pozitivní vliv i na protipovodňovou ochranu.

Odpadové hospodářství

K možnému síťovému projektu patří projekt týkající se nakládání s biologicky tříděným odpadem (sít komunitních kompostáren není dostatečná, v aglomeraci chybí).

Město Liberec se snaží prosadit kompostárnu v Londýnské ul. Vybudovat kompostárnu je minimum. Je zbytečné odvážet bioodpad mimo území.

V liberecké spalovně se stupňuje tlak na umístění plastů do spalovny. Existuje k tomu nový zákon o odpadech. Spalovny však nemohou plasty spalovat. Není jasné, kam s vytříděnými plasty – do spalovny nesmí a na skládky také ne (pouze v určitém podílu).

Zájem o druhotné suroviny je nízký. Zpracovatelé preferují primární suroviny. Systém sběru odpadů špatně nastavený – vytváří nekompatibilní mixy, např. pro tetrapaky není žádné využití.

Dílčím řešením je zpětný odběr pet lahví, zbytek nemá využití.

Problematické jsou gastroodpady, které by se daly zpracovat v rámci speciální „biostanice“ v uzavřeném cyklu. Mohla by být umístěna v prostoru teplárny, kde se nachází brownfield.

Problematické jsou i čistírenské kaly. Do budoucna bude pravděpodobně zákaz ukládání čistírenských kalů do zemědělské půdy (nyní už v Německu), musí se odebrat fosfor. V podmínkách ČR se zatím u nás neví, co s těmito kaly dělat. Existuje možnost spalovat přímo u čistírny v Londýnské ulici u vyhnívacích nádrží.

Spalovna je na maximu kapacity, teplo už není kam dávat. Není prostor pro rozšíření. Spalovna dostává potřebám kraje.

U prevence vzniku odpadů je důležitá edukace. Řešením je ekomodulace (způsob balení výrobků), což je však z pohledu aglomerace neřešitelné.

Protipovodňová opatření

Povodně jsou časté na Lužické Nise. Existuje studie ekonomické výhodnosti opatření v povodí Lužické Nisy. Jsou navržena opatření k úpravě vodního režimu. Na to navazuje studie velkých technických opatření v povodí Nisy od Liberce po Hrádek nad Nisou. Plánuje se rozpracovávat oblast zvyšování kapacity koryta – rozšiřování, zpevnění a ohrazení koryta s možnou retenční nádrží.

V letech 2015–2018 kraj provedl přírodě blízká protipovodňová opatření na Lužické Nise (od Liberce níže po toku). V roce 2020 proběhlo posouzení efektivity liniových opatření podél Lužické Nisy (Bílý Potok, Chrastava, Hrádek nad Nisou, Chotyně). Posouzení je dostupné na webu kraje. Jedná se o téma, které by mělo být řešeno.

Povodí řeky Smědé v úseku od Frýdlantu po Višňovou má povodně několikrát do roka. Na řece Smědá před opuštěním toku do ČR už nemůže být zvýšená kapacita koryta, protože opatření v Polsku nepokračují. Na celém toku Smědé není žádná retenční nádrž.

Protipovodňová ochrana je potřeba zejména na Frýdlantsku nebo okolo Chrastavy.

Zeleň a veřejná prostranství

Důležitá je péče o veřejné prostory, prostranství, zeleň ve veřejných prostranstvích, retence vody ve městech, což je velký problém. Velký podíl zpevněných ploch ve městech přispívá k odtoku a nikoli

zasakování vody. Často existuje jednotná kanalizace – srážkové vody zbytečně zatěžují systém čištění odpadních vod.

Problematická je obnova lesů po kůrovcových kalamitách a téma sinic. Sinice souvisí s čištěním vodních nádrží a turismem. Pokud by byly nádrže čisté, pomohlo by to turismu. Např. na přehradě v Jablonci se řeší eliminace množství sinic a revitalizace okolí přehrady vč. parkování – vsakovací plochy, soc. zařízení apod.

Problémem je revitalizace sídlišť. Zeleň je zde 40-50 let stará, potřeby občanů se změnily od doby vzniku sídlišť. V Jablonci už někde revitalizace proběhly, je nutné pokračování.

Zeleň je potřeba zejména v centrech měst (jako ochrana proti teplu v létě). Je finančně i technicky náročné zeleň v centru zasadit kvůli inženýrským sítím. Problém je i zimní údržba vč. solení. Je omezený výběr stromů, které tyto podmínky snesou. Řešením nejsou podzemní květináče, ale propojování prostor do pásů nebo záhonů se zelení/stromy. Půda je ve městech zhutněná, takže stromy nemohou prokořenit.

Potřeba stromů ve městech roste až v posledních letech s horkými léty. Historicky však stromy v Liberci a Jablonci nejsou.

Bylo by dobré do měst dřeviny přidávat, ale problém může být i památková péče (původní dřeviny apod.)

Problém je ale tlak investorů na využití ploch. Tam, kde měl být park je nakonec obvykle kompaktní zastavení.

Ochrana přírody nemá tak vysokou prioritu jako v jiných částech České republiky. Liberecko-jablonecká aglomerace je typická dobrým stavem životního prostředí (přítomnost Jizerských hor).

Imisní limity v aglomeraci zvýšené nejsou. Problémem je však množství polétavého prachu. Je potřeba zvýšit četnost čištění komunikací v období sucha pro eliminaci polétavého prachu.

Energetika

Důležitým tématem je zvyšování OZE. Role aglomerace by měla být v podpoře a iniciaci těchto projektů. V zahraničí je trendem tzv. komunitní energetika – vznikají komunitní podniky/družstva, které sdružují subjekty, kteří investují do projektů v oblasti OZE a následně čerpají z toho plynoucí benefity, ale je nutné také brát v potaz místní podmínky pro výrobu z OZE. V Liberecko-jablonecké aglomeraci je možné využít např. bioplynových elektráren. Nejsou zde dobré podmínky pro fotovoltaiku.

Je potřeba využívat pro vytápění teplo ze soustavy zásobování tepelnou energií. Problémem je vznik nekontrolovaného množství malých stacionárních zdrojů s komíny. Potřeba je zvyšování kvality služeb centrálních zdrojů tepla (cenová politika, technologie, dostupnost pro obyvatelstva).

Jablonecká energetická a.s. připravuje službu energetického managementu pro zajištění úspor ve spotřebě tepla koncových zákazníků, a dále zvažuje projekt prediktivní regulace pro snížení tepelných ztrát v rozvodech. Na podzim 2020 byly zprovozněny lokální zdroje pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla.

V Jablonci nad Nisou proběhla v roce 2015 výměna parovodů za horkovody a řízená decentralizace soustavy.

Ve městě Liberec se připravují projekty na zvýšení energetické účinnosti veřejných budov a projekty na revitalizaci veřejných prostranství.

Jedním z možných potřeb je i využití odpadního tepla – z průmyslové výroby, z chlazení na zimních stadionech atd. Využití je možné v přilehlých budovách. Zapojení do sítě je obtížnější.

Hlavní relevantní koncepce k tématu životní prostředí na území aglomerace Liberec-Jablonec nad Nisou

Agglomerace je cca ¼ území kraje a je potřeba se zorientovat v dostupných koncepčních dokumentech. Koncepce se nachází na webu <https://zivotni-prostredi.kraj-lbc.cz/koncepcni-dokumenty>.

Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021–2027

Adaptační strategie města Liberce. Témata PS se s ní překrývají, podklady k Adaptační strategii města Liberce je možné poskytnout i do Strategie ITI (kontakt: Jaroslav Rašín)

V oblasti zásobování vodou se zpracovává Plán rozvoje vodohospodářské infrastruktury. V současné době jsou hotové analytické podklady. Plán bude dokončený na začátku roku 2022. Na vodohospodářskou infrastrukturu jsou vyčleněné dotační zdroje.

Kraj disponuje plány odpadového hospodářství. Existují i průběžná vyhodnocení, které jsou pro Strategii použitelné.

Územní energetická koncepce Libereckého kraje.

Státní energetická koncepce.

Na webu se nachází i Rozptylová studie LBK (Liberec a Jablonec jsou zde řešeny zvlášť).

Akční plán adaptace na změnu klimatu bude dokončen v únoru 2021. Bylo by možné z něj vyjít při hledání společných projektů.

Třídění odpadů a řešení svozu – tlak ze strany kraje dělat ve všech obcích šetření (poslat p. Šádkové data o biologickém odpadu z dotazníkového šetření).